

ТЕМА 6. ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ІНВЕСТУВАННЯ

Мета: засвоєння різновидів фінансових та реальних інвестиційних інструментів, принципів їх використання, оцінки ліквідності та прибутковості, а також формування навичок управління ризиками та диверсифікації інвестиційного портфеля.

Основні поняття: реальні інвестиції, фінансові інвестиції, капітальні вкладення, цінні папери, акції, облігації, інвестиційні фонди, банківські інструменти, венчурні інвестиції, деривативи, похідні фінансові інструменти, хеджування, ліквідність, прибутковість, диверсифікація портфеля, міжнародні фінансові ринки.

План

1. Реальні та фінансові інвестиції.
2. Капітальні вкладення.
3. Цінні папери.
4. Акції та облігації.
5. Інвестиційні фонди.
6. Банківські інструменти інвестування.
7. Венчурні інвестиції.

1. Реальні та фінансові інвестиції

Реальні інвестиції передбачають вкладення капіталу у фізичні активи, такі як будівлі, обладнання, промислові та технологічні об'єкти, транспортну інфраструктуру та виробничі лінії. Вони спрямовані на створення нових джерел доходу, підвищення продуктивності та конкурентоспроможності підприємства, а також забезпечують довгостроковий ефект і часто мають стратегічне значення для економіки країни. Наприклад, інвестиції у нові енергетичні об'єкти дозволяють знизити витрати на виробництво та підвищити екологічну безпеку. Реальні інвестиції характеризуються низькою ліквідністю та високими початковими витратами, а їхнє впровадження потребує ретельного планування, технічного аналізу та оцінки ризиків.

Фінансові інвестиції, навпаки, передбачають придбання цінних паперів, деривативів, пайових сертифікатів або інших фінансових активів з метою отримання доходу у вигляді дивідендів, процентів або приросту капіталу. Вони відрізняються високою ліквідністю, що дозволяє швидко купувати або продавати активи, реагуючи на зміни ринку, і можуть бути як коротко-, так і довгостроковими. Реальні та фінансові інвестиції взаємодоповнюють один одного: перші забезпечують розвиток виробництва та економіки, другі – мобільність капіталу та диверсифікацію ризиків.

Міжнародні інвестори активно поєднують обидва типи, вкладуючи капітал у виробничі активи та фінансові інструменти, щоб забезпечити стабільний дохід і рости капіталу. Сучасні тенденції, такі як цифровізація економіки та розвиток “зелених” технологій, стимулюють інвестиції як у

реальні активи, так і у фінансові інструменти з міжнародною орієнтацією. Прикладами реальних інвестицій є будівництво сонячної електростанції в Україні, модернізація транспортної інфраструктури в Німеччині чи запуск нової виробничої лінії автомобілів Tesla. Фінансові інвестиції, у свою чергу, включають купівлю акцій компаній Amazon, облігацій уряду США або пайових сертифікатів фонду Vanguard.

Реальні інвестиції сприяють розвитку інноваційних технологій, наприклад, впровадження роботизації на заводах Siemens, тоді як фінансові дозволяють швидко реагувати на глобальні коливання ринків і захищати капітал під час економічних криз. Вони формують фундамент для довгострокового росту компаній, забезпечують мобільність капіталу та відкривають доступ до глобальних фінансових ринків. Компанії часто комбінують обидва види інвестицій: Nestle інвестує у нові фабрики та одночасно купує акції інших компаній, що дозволяє поєднувати розвиток виробництва та прибутковість фінансових активів.

2. Капітальні вкладення

Капітальні вкладення є однією з ключових форм інвестування і передбачають створення, розширення або модернізацію основних засобів підприємства. Вони охоплюють будівництво виробничих об'єктів, закупівлю обладнання, впровадження нових технологій та інфраструктурні проекти. Ця форма інвестування є основою довгострокового розвитку підприємств і економіки країни, оскільки дозволяє підвищити продуктивність, скоротити витрати та збільшити обсяги виробництва. Капітальні вкладення оцінюються за показниками окупності, внутрішньої норми доходності (IRR) та чистої приведеної вартості (NPV), що дає змогу приймати обґрунтовані рішення щодо доцільності проектів.

Вони можуть здійснюватися за рахунок власного капіталу підприємства або через зовнішнє фінансування, включаючи кредити, емісію цінних паперів та іноземні інвестиції. Приклади капітальних вкладень включають будівництво нових заводів, модернізацію електромереж, запуск високотехнологічних виробничих ліній і оновлення транспортної інфраструктури. Такі інвестиції підвищують конкурентоспроможність компанії на міжнародних ринках та сприяють розвитку інновацій, а також потребують ретельного планування, аналізу ризиків і постійного моніторингу виконання проектів для забезпечення ефективності витрат.

Міжнародні корпорації використовують капітальні вкладення для виходу на нові ринки та інтеграції локальних виробництв у глобальні ланцюги постачання. Наприклад, будівництво заводу BMW у США дозволило збільшити виробництво автомобілів та знизити логістичні витрати, модернізація електростанцій у Франції підвищила ефективність виробництва енергії на 15%, а розширення заводів Samsung у Південній Кореї забезпечило високотехнологічне виробництво електроніки для глобального ринку. Капітальні вкладення сприяють впровадженню інновацій, підвищенню технологічного рівня виробництва та ефективності бізнес-процесів. Вони

також підвищують інвестиційну привабливість компанії для акціонерів і партнерів та допомагають підприємствам адаптуватися до глобальних змін, таких як перехід на екологічно чисті технології.

3. Цінні папери

Цінні папери є фінансовими інструментами, які засвідчують право власності або вимогу до емітента на отримання доходу. Вони включають акції, облігації, деривативи та пайові сертифікати інвестиційних фондів і дозволяють інвесторам брати участь у зростанні компаній та отримувати регулярний дохід. Акції надають власнику право участі у прибутку компанії та голосу на зборах акціонерів, при цьому привілейовані акції забезпечують фіксовані дивіденди, а звичайні – потенційний приріст капіталу.

Облігації представляють боргові зобов'язання емітента перед інвестором із виплатою фіксованих або змінних процентів та поверненням основної суми. Вони можуть бути державними, корпоративними або муніципальними, і забезпечують стабільний грошовий потік із нижчим ризиком порівняно з акціями. Цінні папери дозволяють мобілізувати капітал, диверсифікувати ризики та управляти фінансовим портфелем, що є основою для портфельних та міжнародних інвестицій.

Цінні папери торгуються на біржах або поза ними (OTC), а їхня ліквідність та ризик залежать від типу активу, емітента та кон'юнктури ринку. Вони є гнучким інструментом для поєднання коротко- та довгострокових інвестиційних стратегій і широко використовуються міжнародними інвесторами для залучення іноземного капіталу та хеджування валютних ризиків. Приклади включають купівлю акцій компаній Apple або Google, облігацій уряду Великої Британії, а також деривативів на нафту та золото для диверсифікації портфеля.

Цінні папери сприяють участі у стратегічному управлінні компанією, дозволяють отримувати дивіденди та відображають стан ринку. Вони є важливим інструментом фінансового планування та прогнозування доходів, а також слугують ефективним механізмом залучення капіталу для розвитку виробництва та нових технологій. Інвестори можуть комбінувати різні типи цінних паперів, щоб збалансувати співвідношення ризик/дохідність і підвищити ефективність свого портфеля.

4. Акції та облігації

Акції представляють частку власності в компанії та право на участь у прибутку, що надає потенціал високого доходу, але супроводжується значною волатильністю ринку. Вони можуть бути звичайними або привілейованими, а їхня ціна визначається попитом та пропозицією на фондовому ринку. Інвестори часто використовують акції для участі у стратегічному управлінні компанією через право голосу та можливість впливати на прийняття ключових рішень.

Облігації є борговими інструментами з фіксованим або плаваючим доходом, які забезпечують стабільний грошовий потік і менший рівень ризику порівняно з акціями. Вони бувають коротко-, середньо- та

довгостроковими і дозволяють планувати фінансові потоки компанії або інвестора. Поєднання акцій та облігацій у портфелі дозволяє диверсифікувати інвестиції, знизити ризик та оптимізувати співвідношення доход/ризик.

Приклади використання включають інвестування у акції Tesla для отримання високого потенційного прибутку та одночасне вкладення в облігації Microsoft для стабільного доходу. На міжнародному ринку акції та облігації широко використовуються для портфельних інвестицій, управління валютними ризиками та участі в глобальних проектах, таких як фінансування інфраструктурних або технологічних стартапів.

5. Інвестиційні фонди

Інвестиційні фонди об'єднують кошти багатьох інвесторів для колективного інвестування у різні активи, що забезпечує професійне управління портфелем та диверсифікацію ризиків. Відкриті фонди дозволяють вкладати та виводити кошти на вимогу інвестора, тоді як закриті обмежують кількість учасників та термін дії фонду.

Інвестори можуть обирати фонди відповідно до власної стратегії: акційні, облігаційні, змішані, індексні або венчурні. Вони надають навіть малим інвесторам доступ до глобальних ринків та технологічних стартапів. Приклади включають інвестиційні фонди BlackRock, які інвестують у міжнародні акції та облігації, або венчурні фонди Sequoia Capital, що підтримують технологічні стартапи в США та Азії.

Інвестиційні фонди дозволяють знизити ризики, оскільки кошти розподіляються між різними активами та географічними регіонами. Вони допомагають інвесторам реалізувати стратегічні та короткострокові цілі, отримати професійний менеджмент портфеля та доступ до експертних ринкових аналітиків. Фонди сприяють ефективному розподілу капіталу та розвитку міжнародних ринків фінансів.

6. Банківські інструменти інвестування

Банківські інструменти включають депозити, сертифікати вкладника, ощадні рахунки та структуровані продукти. Вони забезпечують стабільний дохід, низький ризик і високий рівень безпеки капіталу, що робить їх популярними серед консервативних інвесторів. Депозити гарантують повернення коштів та процентний дохід, а структуровані продукти поєднують депозити з деривативами, підвищуючи потенційну доходність.

Ці інструменти дозволяють диверсифікувати портфель, знижуючи ризик волатильності ринку, та активно використовуються для короткострокового інвестування й управління ліквідністю. Приклади включають банківські депозити в європейських банках із фіксованою процентною ставкою або структуровані продукти, прив'язані до зміни цін на індекси S&P 500 чи EUR/USD. Банківські інструменти також допомагають планувати фінансові потоки та забезпечують фінансову стабільність у періоди ринкової нестабільності.

7. Венчурні інвестиції

Венчурні інвестиції передбачають вкладення у стартапи та інноваційні проекти з високим потенціалом зростання і значним ризиком. Вони фінансують нові технології, продукти, послуги або бізнес-моделі на ранніх стадіях розвитку, а інвестори отримують частку власності та потенційно високий прибуток у разі успіху проекту.

Ці інвестиції сприяють розвитку інновацій, створенню робочих місць та розвитку високотехнологічних секторів економіки. Венчурні фонди та бізнес-ангели активно підтримують перспективні проекти та стартапи на міжнародному ринку. Основні ризики включають технологічні невдачі, сильну конкуренцію та недосконале управління стартапом. Для зниження ризиків інвестори проводять детальний аналіз проектів, диверсифікують портфель та беруть участь у стратегічному управлінні компанією.

Приклади венчурних інвестицій включають фінансування стартапів SpaceX, Airbnb та Stripe. Такі інвестиції формують фундамент інноваційної економіки, стимулюють розвиток нових ринків і дозволяють країнам та компаніям залишатися конкурентоспроможними на глобальній арені.